СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 119. — Джерзи Ситі, Н. Дж., второк, 22. мая, 1923. — VOL. XXXI. — No. 119. — Jersey City, N. J., Tuesday, May 22, 1923. — THREE CENTS

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК МУЛЯРІВ ПОЧАВСЯ В ПОНЕДІЛОК

НЮ ЙОРК, 20. мая. — Завтра починається тут великий страйк мулярів, який має на ціли вимоги на товаристві будівляних підприємців признання мулярам 12 долярів денної заплати та контракту на два роки.

На страйк вийде, як кажуть урядники мулярської юнії, коло 2,000 робітників, задержуючи тим самим роботу на будовах вартости який 200 міліонів долярів. Страйк звернений головно проти великих підприємців.

ТРАМВАЄВА КОМПАНІЯ В СКЕНЕКТЕДІ ЛАДОГИТЬСЯ ДО ДОВШОЇ БОРОТЬБИ

СКЕНЕКТЕДІ, Ню Йорк, 20. мая. — Трамваєва компанія в Скенектеді, проти контрої ведеться тепер страйк її робітників, привезла та зложила в своїх магазинах коло трамваєвих шоп великі припаси поживи, призначеної, як догадуються, для вжитку страйколомів.

Заряд юнії трамваєвих робітників заявляє, що трамваєва компанія зібрала в місті Олбані вже порядну громаду страйколомів, яких вона думає перевезти троками до трамваєвих шоп, як лишень рішиться починати рух при помочи страйколомів.

КОНВЕНЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ

НЮ ЙОРК, 20. мая. — У Фінській Гали почалася тут нині конвенція Соціялістичної Партії Америки.

Конвенція почалася при участи 80 делегатів. Почав її Алджернон Лі, голова соціялістичної Ренд Скул, представляючи на тимчасового предсідателя Абрагама Кана, редактора соціялістичного дневника „Форвертса". Сей в своїй вступній промові підчеркнув упадок соціялістичної партії за послідних шість літ, який він приписав з одного боку переслідуванню властий, з другого безробіттю, а з третого непорозумінню в рядах партії.

„КОМУНІЗМ КРАЙНА НЕВДАЧА".

Під сим послідним він розумів сварку з комуністами. На думку бесідника, американські соціялісти залицялися до комуністів вже досить, бо аж за довго. Вони думали, що серед московських большевиків є один великий чоловік, Ленін, та що йому на всякий случай треба дати нагоду показати, як він розуміє революцію. На погляд Кана, Троцкий не є нічого більше, як великий піхур, повний пустого вітру. Американські соціялісти ждали, чого большевики доконають, але большевицька спроба скінчилася повною невдачою. Коли два роки тому назад Ленін заявив, що большевики витягнули свій віз на горб так далеко, як лишень могли, але дальше тягнути вже не можуть, тоді він признався, що він уважає большевизм повною невдачою. Що комунізм упав, се може знати найкраще той, хто, розуміючи московську мову, може читати урядові большевицькі газети; з тих газет передусім видно, що большевицький віз котився і котився з гори, поки не залетів в багнюку. Колиж тепер Ленін захорів фізично (тілесно), то треба знати, що він тому захорів фізично, що він хорий морально.

Вказуючи на зменчене число соціялістів, він заявив, що головною причиною сього упадку є большевицькі наганячі. Боротьбу з ними він уважає за перше завдання американського соціялізму.

СОЦІЯЛІСТИ СТОЯТЬ ДАЛІ ЗА САМОСТІЙНОЮ АКЦІЄЮ.

Першого дня конференція ухвалила резолюцію, якою відкинула пропозицію фармерсько-робітничої партії злучитися для спільної політичної акції. Соціялістична партія думає далі вести свою акцію самостійно.

ПО БОМБОВІМ ЗАМАХУ В МЕКСИКУ

МЕКСИКО, 19. мая. — Члени уряду Обрегона приписують бомбовий замах, котрий случився в пятницю коло дому американського конзуляту, ворогам президента Обрегона та ворогам його політики зміряючої до добуття визнання мексиканського уряду американським.

Мексиканський уряд зарядив ріжні средства охорони для американських представників в Мексику.

Нині наспіли сюди американські нафтові знатоки, які приїзджають сюди на державні переговори в справі визнання Мексика Злученими Державами.

ЗА СПРАВУ УЧАСТИ В МЕЖИДЕРЖАВНОМУ СУДІ

ІНДІЯНОПОЛИС, Індіяна, 19. мая. — На відбуваючійся тут загальній конвенції презбітеріянської церкви предложила спеціяльна комісія проект поперта руху за участю Злучених Держав у межидержавному суді при Лізі Народів.

ОТВОРЕННЄ НОВОГО РОБІТНИЧОГО БАНКУ

НЮ ЙОРК, 20. мая. — Вчора отворено тут з великою парадою новий робітничий банк, так званий Федерейшен Бенк оф Ню Йорк.

В урочистости відкриття брали участь межи иншим губернатор нюйорського стейту Смит, голова Американської Федерації Праці Гомперс, ріжні банкирі, тощо. Велике одушевленнє серед зібраних викликала відома американська акторка Берімор, котра іменем юнії акторів зложила в новім банку гроші акторської юнії.

СПРАВА ПРОВОДУ В ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ ПЕРЕД СУДОМ

НЮ ЙОРК, 20. мая. — Американські суди мають тепер розбирати сварку межи двома фракціями російської православної церкви. З одної сторони православний епископ Степан Дзюбай вніс позов проти архиепископа Платона, щоби суд зборонив плятонови розпоряджатися церковними маєтками. Проти сього Платон вніс до суду просьбу, щоби сей відкинув позви Дзюбая на тій основі, що сей недавно зобовязався признавати Платона та не позивати його в суд.

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР НА РАДІО

Старанием групи нюарських Українців в середу, дня 23. с. м., відбудеться перший радіовий український вечір.

Розсилати сей вечір буде Радіо Корпорейшен, стояча в злуці з Вестінггавз Електрік Корпорейшен. Продукція почнеться о годині 8 мінут 15. вечером і складатися буде з промов, співів, музики, а саме:

Промови виголосять дд. др. Льонтин Цегельський та Василь Кузів.

М. Швець, бувший член опери в Москві, відспіває басове сольо: „Ой Дніпре" та „Ой, щож бо то та за ворон" в композиції Лисенка. Пані Шустакевичева з Нюарку, бувша артистка українського театру у Львові, відспіває арію Оксанни з опери „Запорожець за Дунаєм", копм. Артимовського. Д. Палажій з Пасаїку відспіває барітонове сольо „Гетьмани" Лисенка, а наконець дд. М. Швець та Я. Коноваленко сей послідний з хору Кошиця) відспівають разом Лисенка „Коли розлучаються двоє". При Фортепяні буде панна Анастація Бемківна з Ню Йорку. На скрипці грати буде панна Тимкевичівна з Пасаїку.

Д. Я. Коноваленко та пані Шустакевичева відспівають дует Оксани й Андрія зі „Запорожця за Дунаєм", а дд. Швець, Коноваленко, Палажій та Шустакевич відспівають квартетом „Закувала та сива зазуля" в черниць композиції Ніщинського (з „Вечерниць").

Кромі сього мужеський хор „Співацького Товариства імени Б. Лепкого" з Ню Йорку під проводом д. Савицького з Бруклина відспіває „Гуляли, гуляли" Ніщинського і „Якбим знала" Воробкивича. Мішаний хор „Бояна" з Нюарку під проводом д. Каська відспіває дві збірки народних псієнь (Колесси „Вулиця" і Давидовського „Кобза"), Вербицького „Заповіт Шевченка" на 8 голосів „Ще не вмерла Україна" Вербицького.

Концерт буде розсилатися з Ейолієн Гол. при 42-ій вулиці в Ню Йорку.

НАГЛИЙ СУД У ЛЬВОВІ

Недавно напало двох бандитів на Жида, що їхав дорогою з Олехівця в Равщині і обдерли його. Поліційні доходження усталили виновників нападу, яких в особах ольхівецьких парубків Пеньового і Окульського арештовано та відставлено до Львова, це над ними відбудеться суд.

ГОЛОДІВКА В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ТЮРМІ

У вязниці окр. суду в Тернополі пробуває тепер 35 вязнів ще від січня с. р. під замітом організації оружних спротивів проти польської держави (§ 58 з. к.) на тлі відомого вбивства польського жандарма і польського жовніра в Купчинцях дня 21. січня, 1923. Тоді арештовано понад 70 української молоді з Тернополя. Купчинець й Денисова; більшість випущено, а 35 вязнів сидить вже четвертий місяць.

Длятого, що слідства не скінчено і що поведенне тюремної адміністрації не відповідне, а в додатку політичних вязнів мішано з уголовними, рішили політичні вязні на знак протесту розпочати голодівку, коли не будуть сповнені такі їх домагання: 1) Скоре покінчення слідства і вручення акту обвинувачення; 2) перенесенне політичних вязнів зі старої до нової тюрми і вилучення їх від звичайних проступників; 3) дозвіл читати газети і книжки; 4) людяне поведенне тюремної адміністрації; і 5) продовжене проходу з 20 мінут до одної години денно.

Домагання арештантів предложив президентови суду Онишкевичеви їх оборонець д-р Степан Баран. По нараді з прокуратором Музикою, вязничним комісарем Бартом і слідчим судею Гостковським обіцяно сповнити всі бажання арештантів за виїмкою першого, бо до початку мая с. р. не можна виготовити акту обвинувачення. Через ряд днів відбувались наради арештантів з оборонцем д-ром Бараном і остаточно вязні рішили відступити від страйку, коли сповниться всі інші домагання. Тому однак, що в старій тюрмі залишено ще трох політичних арештантів (інші домагання сповнено), політичні рано в середу 25. квітня с. р. розпочали страйк голодовий, що триває вже три добі. Голодує 42 людий, а це 35 у висше згаданій справі і 7, що сидять під замітом комунізму, які будуть суджені в небаром.

ДОЛЯ „БРИҐІДОК"

Адміністраційна комісія польського сойму рішила замінити львівські „Бриґідки" на льокалі для урядів, які під теперішню пору остають в комірнім у приватних домах. Цікаво тільки, де подіне польська влада десятки тисяч Українців, яких з такою гостинностю приймали дотепер „Бриґідки"?

ГОЛОД НА УКРАЇНІ

На засіданню всеукраїнського ВЦИКА подано відомости про загрожуюче становище в Бердянському, Херсонському й Миколаївському повіті. Признано необхідним утворити при ВЦИКА особливий фонд „на випадок стихійних нещасть та неврожаю". Вияснилось, що скількість безпритульних дітий на Україні досягла одного міліона. З них дитячих притулках уміщено лише 15 відсотків.

Український „совнарком" видав наказ одеському губзиконкому й місцевому, командуючому війском нещадно втихомирювати всі заворушення, звязані з розгромом харчевих складів, не допускати пересування голодуючих по губернії для підшукання заробітку, і вжити заходів для охорони залізничих складів та провінціяльних зсипних пунктів наркомзема. Наказується затриманих грабіжників, а також тих, що переховують і скуплюють крадене, розстрілювати на місці й накласти за грабунки кругову відповідальність на села, що знаходяться поблизу зелізничої лінії.

ПО ПОЛЬСЬКИ

„Ґазета Цодзенна" доносить з Варшави, що там в одному з польських міністерств виточено „тільки 186" дисциплінарних доходжень проти урядників за надужиття і мальверзації доконані для наживи...

СКЛАД Ц. К. КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

До складу вибраного на зїзді центрального комітету комуністичної партії увійшли: Андреєв, Бухарин, Ворошилов, Дзержинський, Євдокімов, Баутський, Зеленський, Зіновєв, Калінін, Каменев, Кваргич, Каров, Коротков, Кубяк, Лашевич, Ленін, Мануїльський, Петровський, Пятаков, Радек, Раковський, Риков, Сокольников, Сталін, Томський, Троцький, Фрунзе, Цюрупа і Чубар. В новому центральному комітеті цілком нема представників правої течії комуністичної партії.

Із Солотвини, в Галичині.

Тов. Самопоміч в Солотвині заходом рухливійших своїх членів закупило в Солотвині напроти церкви новий дім за 35 міл. мк, який призначує також на ціль „Нар. Дому" для поміщення всіх наших товариств. Після подій воєнних не було в Солотвині ніякого свого пристановища. Дня 6. травня с. р. (неділя) о год. 4. поп. відбулося посвяченнє сього дому при співучасти всього духовенства повіту.

БРИТАНСЬКИЙ ПРЕМІЄР ЕНДРУ БОНАР ЛО УСТУПИВ. — НА ЙОГО МІСЦЕ МАЄ ПРИЙТИ ЛОРД КОРЗОН

ЛОНДОН, 20. мая. — Британський премієр Ендру Бонар Ло уступив ізза тяжкої недуги, в яку занепав в останньому часі.

Король Юрій безперечно прийме його резиґнацію, імовірно ще завтра.

На місце Бонара Ло прийде найімовірнійше теперішний міністер закордонних справ лорд Корзон.

Також подають кандидатуру теперішнього міністра скарбу Стенлі Болдвина і лорда Дербі.

У всякому разі певна річ, що влада далі лишиться в руках консервативної партії.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ЗАНЕПОКОЄНА УСТУПЛЕННЄМ ПРЕМІЄРА БОНАРА ЛО

ЛОНДОН, 20. мая. — Тутешня преса виявляє велике занепокоєннє ізза уступлення британського премієра Бонара Ло. Ґазети вказують, що його уступленнє може спричинити нову політичну крізу.

Вони вірять, що влада ще удержиться в консервативних руках, але не вірять в тривку її силу.

Кандидатури лорда Корзона преса не приняла з вдоволеннем. Симпатичнійше витають кандидатуру Стенлі Болдвина.

БЕЛЬҐІЙЦІ СУДЯТЬ НІМЦІВ

БРУКСЕЛЯ, столиця Бельґії, 20. мая. — Бельґійська окупаційна влада в Дуісбурґу, на Рурщині, засудила одного тамошнього німецького редактора за нарушенне приписів військової цензури.

ФРАНЦУСЬКІ ГРОШІ В НІМЕЦЬКОМУ КРАЮ

ПАРИЖ, 20. мая. — Аліянтська сарська комісія назначила французькі франки яко обігові гроші в окупованій німецькій надренській долині Сар.

ШВАЙЦАРІЯ КАЖЕ, ЩО ВОРОВСЬКОМУ НЕ НАЛЕЖАЛАСЬ ОХОРОНА

БЕРН, столиця Швайцарії, 20. мая. — В тутешніх урядових кругах заявляють, що швайцарське правительство відкинуло претенсії московського большевицького „уряду", який закидав Швайцарії, що не дала охорони большевицькому комісареви Воровському, котрого убив капітан Конраді.

Швайцарське правительство заявило, що аліянти не запрошували большевиків на близко-східну мирову конференцію і длятого Воровський не був делеґатом на се конференцію і тому теж не належалась йому окрема офіціяльна охорона.

БОЛЬШЕВИКИ БОЯТЬСЯ ЗІРВАННЯ ЗНОСИН З ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ

ЛОНДОН, 20. мая. — З Москви повідомляють, що большевицький „уряд" заявляє, що перестане свою пропаґанду на Близкому Сході, якщо Велика Британія не буде зривати зносин з большевиками.

Звідомленнє, яке большевицький комісар заграничної торговлі післав з Лондону до Москви, а в якому він заявив, що Англія рішилась зірвати всякі зносини з большевиками, викликало в большевицьких „урядових" кругах переляк і большевики тепер готові сповнити всі домагання Англії, щоби тільки не довести до зірвання з нею торговельних зносин.

ЧУЖИНЕЦЬКІ ГОРОЖАНИ ЩЕ В ПОЛОНІ У КИТАЙСЬКИХ БАНДИТІВ

ПЕКІН, столиця Китаю, 20. мая. — Китайські опришки випустили останню женщину бранку, але всіх полонених мущин далі держать в полоні. Усіх полонених тепер ще 14.

Доля їх досі не рішена.

Опришки не вдоволені, що їх домагання ще не сповнено і грозять полоненим смертю, а китайське правительство кромі переговорів з опришками посилає також проти них оружну силу.

ЩЕ ОДНОГО КОМІСАРА УБИЛИ

МОСКВА, 20. мая. — Заговірники убили товариша комісаря хліборобства Владислава Олевінського.

ФАЙТ НА ЖІНОЧОМУ ЗЇЗДІ

РИМ, 15. мая. — Тут відбувається конгрес міжнародного товариства політичного рівноуправнення женщин.

Італійська делеґація поставила домаганнє, щоби італійську мову признано урядовою на конгресі, а що конгрес не признав, вона громадно вийшла зі салі для протесту.

ЖІНКА КАЙЗЕРА ВЕРНУЛАСЯ

ДОРН, Голяндія, 20. мая. — Жінка бувшого німецького цісаря Вільгельма, княгиня Герміна Райс, вернулась учера з Німеччини разом зі своїми дітьми і їх учителями та доглядачами, до свого чоловіка в тутешній його палаті.

На зелізничу стацію виїхав по неї бувший престолонаслідник Фридрих Вільгельм своїм автомобілем, а на порозі палати привитав її кайзер, обіймаючи її і вручаючи їй китицю цвітів.

СТРІЛЯЄ НА ЯРМАРКУ

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини, 15. мая. — В місті Кечкеметі якийсь збожеволілий Мадяр вїхав на торговицю і став стріляти на всі сторони. Заки його зловлено, він убив одну женщину і ранив 11 інших осіб.

ЄДНАЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО У. Н. СОЮЗА

ДО КІНЦЯ ЧЕРВНЯ С. Р. ПРИЙМАЄ У. Н. СОЮЗ НОВИХ ЧЛЕНІВ, СТАРШИХ І МАЛОЛІТНІХ БЕЗ ВСТУПНОГО.

УРЯДНИКИ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНИ ТА ЧЛЕНКИНІ, ВИКОРИСТАЙТЕ СЮ НАГОДУ І ПРИЄДНАЙТЕ ЗА СЕЙ ЧАС ТИСЯЧІ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПАМЯТАЙТЕ, ЩО ЗРІСТ ЧИСЕЛЬНОЇ СИЛИ І МАЙНА У. Н. СОЮЗА СЕ ДОРОБОК УСІХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіти і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи" 465 Montgomery. Тел. У. Н. Союзу 1533 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЯК ПРИДБАТИ УКРАЇНСЬКИЙ БОЄВИЙ ФОНД?

(Про способи збірок народнього податку).

Українська Громадо:—

Ми вступили на шлях затяжної боротьби за свободу українського народу. Край жадає жертв; жадає помочі. Опущений всіми, він глядить на свою еміграцію в Америці, як на одинокого свого щирого союзника.

Тому ми, проголосивши всьому світови, що всіми силами піддержимо боротьбу народу, мусимо доказати це ділом. Що ми тепер можемо дати краєви — це матеріяльна поміч. А ту легко зібрати серед Американців.

Америка, вступаючи у війну з Німеччиною, сейчас завела у себе ощадну военну господарку й обмежила всі видатки. Те саме зробили інші народи. Те мусимо зробити і ми тут, коли дійсно хочемо вести боротьбу.

А спосіб на це слідуючий:

Всі видатки, неконче потрібні, обмежити, а заощаджену суму складати на боєвий фонд, щоб піддержувати чинну боротьбу, а також інвалідів, школи, політичних вязнів, сироти. Коли візьмемо лиш 100,000 Українців, які раз в тиждень ідуть на „мувіз", а від особи платять 20 цнт., то це дає суму $20,000 в тиждень, річно $960,000. Колиб зменьшити ходження і ходити лиш раз на 2 тижні, тоді $480,000 міг би одержати боєвий фонд. А Українців в Америці є пятьсот тисяч і богато з них ходить на „мувіз" і по кілька разів на тиждень. Чи вони не згодились би зложити половину цього податку на боєвий фонд, а той час протести в читальні, де були би всі українські та англійські часописи? Чи це так велика жертва, коли в краю девятий рік кров ллється; діти вмирають з голоду; інваліди не мають протези ні даху над головою; школа наша гине? А Стрільці голі і босі бються за скитаються по всіх усюдах.

Або чи не красше замісць складати вінці, цвіти, та уладжувати непотрібні забави при всяких нагодах, — зложити щось в жертву боєвого фонду? Чи не красша це буде памятка по помершому, коли зложиться дар сиротам?

Киньмо клич, „Свій до свого", а своїм буде лише той, хто складає народній податок. Всі бизнесмени і чужинці, в яких купують наші люди, мусять давати певний процент на український народній податок. Це повинні перевести місцеві товариства і як хотять оголосити в часописях імена тих, які зобовязуються платити народній податок. Це буде знак, що купувати слід там, відки іде користь нашому народови.

А таких бизнесменів, лікарів, адвокатів, банків, шифкартових агенцій, ресторанів, сторів, найдеться більше 2,000 по всій Америці. Колиж кождий дасть хоч $10.00 річно, ми одержимо від 10 до 20 тисяч долярів легко без великих трудів. Мущини і женщини, хлопці і дівчата, повинні обмежити свої видатки і тижнево по 5 цнт. відкладати на боєвий фонд.

За примір може бути дїточий комітет Обєднання в Когус, який обєднує дітий від 6 до 12 літ. Вони складають податок із заощаджених на ласощах гроший. Цей примір дітий повинен послужити і старим батькам та старшим братям і сестрам.

З кождої забави і концерту 5% ухвалити на боєвий фонд. Кождий місцевий комітет Обєднання хай перегляне у своїй околиці всі ці джерела доходів, а після цього хай веде акцію збірки боєвого фонду.

Памятаймо, що кождий цент нам дорогий, щоб помогти визвольній боротьбі.

Українські Громадяни:— Нумо до праці! Покажім, що в скорому часі ми не повстидаємось перед краєм, і це, що ми ухвалили й обіцяли, додержимо.

Обєднанне Укр. Організацій в Америці.

НЕМА НАДІЇ НА УДЕРЖАННЄ ПОЛЬЩІ.

Празька німецька газета „Прагер Тагблят" з 24. квітня с. р. подає з Парижа таку замітку: „Майор Д'Етедгоен б. член французької військової місії у Вильні, оголосив у газеті „Радікал" характеристичну статтю про нову небезпеку польських кордонів. Він звертає увагу на текст постанови Ради Амбасадорів, а саме, що вона признала польські східні кордони НА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОЛЬЩІ, себто, що західні держави виразно підкреслили, що на випадок нарушення тих кордонів іншими державами, вони не будуть почувати себе до обовязку зробити щонебудь для оборони Польщі.

„Французький майор завважує: „На думку певних правничих кругів треба розуміти застереженне Ради Амбасадорів в тім напрямку, що ЛІГА НАРОДІВ НЕ ОБОВЯЗАНА ІНТЕРВЕНЮВАТИ НА ВИПАДОК НАПАДУ НА ПОЛЬСЬКІЙ СХІДНИЙ КОРДОН".

Майор Д'Етедгоен висловлює погляд, що таке признанне кордонів творить для Польщі поважну небезпеку. Він гадає, що красше було-б, колиб Конференція Амбасадорів була піждала зі своєю постановою. Тепер же роздувши кордони Польщі на Схід, просто поставлено під знак запиту істнованне Польщі. „Східна Польща, зі своїми 280,000 квадратовими кільометрами, себто коло половини французьких земель, має 14 міліонів мешканців, серед котрих майже нема Поляків".

„БРАТИ-СЛАВЯНЕ".

По нових виборах в Югославії. — Перемога національних засад державними. — Стефан Радич, д-р. Корошец і д-р Спаго. — Хронічна криза.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Заки українське суспільство — можна сміло сказати: по всіх кутках світу, де лунає українська мова — віддавало свою виключну увагу несподіваному „вирішенню" Східногалицької справи й виникаючим з того наслідкам, — у цілім зовнішнім світі тимчасом також відбулось чимало подій, заслуговуючих на нашу увагу. Одною з таких подій є вислід нових виборів до югославянського державного парляменту — „скупщини". Хоч ті вибори відбулись ще дня 18. березня, проте Югославія ще досі їх висліду не „перетравила" й напевне ще довго не „перетравить".

„Югославянський нарід зі всіх Славян є найбільш розєднаний", — каже президент Чехословаччини проф. Т. Масарик у своїй брошурі „Славяне по війні". Не знаємо, чи в самій Чехословаччині істнує повна єдність між Чехами та Словаками, — здається, що ні — але в Югославії справді панує найгострійша ворожнеча між трьома славянськими народами, які творять одну державу: Сербами, Хорватами та Словінцями. Ще про останніх можна сказати, що вони більше меньше миряться зі своїм новим становищем „наймениших братів" у новій югославянській державі. Але Хорвати й Серби все ще між собою завзято воюють, і останні вибори до скупщини були значним етапом у цій війні.

Попередні вибори були пройшли почасти ще в атмосфері щойно скінченої війни, а почасти під знаком дезорієнтованости мас. Тому в старій скупщині, хоч у ній і була досить значна несербська опозиція, проте вона була в меншости, а більшість таки була сербська. Дякуючи цьому, урядови Николи Пашича пощастило провести свій централістичний проєкт конституції. Несербська опозиція під проводом хорватського селянського ватажка Стефана Радича не мала змоги цьому запобігти й зовсім опустила скупщину, так що протягом останнього часу в югославянськім парляменті фактично засідали й видавали закони майже самі Серби.

У чімж полягала протилежність між Сербами та несербами? Насамперед це була протилежність віри: Серби — православні, а Хорвати й Словінці — католики. Потім була протилежність політичних поглядів: Серби — монархісти, а Хорвати й Словінці більше мають симпатії до републиканської форми правління. Але головна й найбільш ґрунтовна протилежність полягала й полягає в неоднаковости поглядів на бажану конструкцію Югославянської держави. Серби хотять мати державу централізовану, бюрократичну, а несерби хотять або зовсім виокремитись у самостійні національні держави або, коли вже єднатися, то у вільну спілку незалежних областей і народів.

Иншими словами, Сербам перше всього розходиться о „Майку Сербію", себ-то о панованне сербського елементу над усіма иншими народностями. А ті инші народности — Хорвати, Словінці, а також мусульмане з Босни, — коли вже й вирікаються дальшої боротьби за самостійність, то не во імя тої „Майки Сербії", а лише во імя правдивої Югославії. На нових виборах „Майка Сербія" та „Югославія" отже й мали дати собі генеральний бій.

Той бій, як сказано, відбувся дня 18. березня й скінчився повною, блискучою перемогою „Югославії". Никола Пашич, головний фундатор і побірник великосербської ідеї, автор істнуючої централістичної конституції та провідник великосербської радикальної партії, дістав 108 мандатів. Супроти цього Стефан Радич, некоронований президент хорватської републики, провідник хорватської селянської партії й найбільш впливовий після Пашича діяч в Югославії, дістав 70 мандатів. Його однодумець, д-р Корошец, провідник словінських націоналістів, дістав 22 мандати з загальної кількости 26, що припадали на Словенію. Нарешті, д-р. Спаго, провідник боснійських мусульман і побірник автономної Босни, дістав 18 мандатів.

Крім цього й найбільш значенного висліду, цікаво зазначити ще кілька дрібніших, побічних вислідів останніх югославянських виборах. Підчас попередніх виборів виступало аж 42 партії зі своїми партійними лісами та кандидатами. Це був показчик величезної дезорганізованости громадської та політичної опінії, колина хочете — навіть показчик політичної незрілости. Це був образ чисто-славянського хаосу, навіть анархизму. На ниніших виборах вже виступало тільки 8 партій. Решта зникла безслідно. Почасти це сталося наслідком нового виборчого закону, але-ж у великій мірі це є доказом того поступу, що стався в політичній дозрілости народних мас в Югославії.

Другим побічним, але також дуже цікавим вислідом останніх виборів є невбичайне зменшенне числа соціялістичних і комуністичних мандатів. Соціялістам пощастило провести до нової скупщини лише трьох своїх послів. А комуністи, які в старій скупщині мали аж 59 послів, цим разом не здобули на виборах ані одного мандату. Тут певно також відограли деяку ролю ті суворі заходи, яких ужив уряд проти крайніх лівих партій. Але в значній мірі цей вислід мусить також бути звязаний з великими перемінами, щовідбувались у народній психольоґії та в настроях народних мас. Очевидно, повість большевизму минулась вона взагалі на світі.

Та вернім до головного висліду. Справа в новій скупщині стоїть так, що уряд може числити лише на тих 108 послів, які пройшли під прапором міністра-президента Пашича. Супроти цеї урядової групи стоять 70 хорватських послів Радича, 22 словінські посли Корошеця й 18 мусульманських послів д-ра Спаго, отже разом 110 послів. Сто десять проти ста вісьмох! Урядової великосербської більшости при таких обставинах ніяк не можна скласти...

Як тільки зібралась нова скупщина трудність політичного положення зараз проявилася з повною силою. Король, старим звичаєм, доручив Пашичеви, як провідникови найбільшої партії, скласти новий кабінет. Почались переговори з Радичем, Корошецом та Спагом. Ті поставили свої умови, з яких першою була: перегляд істнуючої конституції в дусі перетворення централізованої держави в спілку внутрішньо-незалежних країв. Або автономна Хорватія, автономна Словенія та автономна Босна — або ніякого співробітництва з урядом, себто безоглядна опозиція, війна.

Пашич дня 24. квітня мусів зложити на руки короля доручену йому місію, як річ, що є над його сили. Тоді король доручив створення кабінету провідникови демократів Люби Давидовичеви. Ця демократична партія складається з людий, що проповідують „примиренне" й „братерство" всіх трьох славянських народів на ґрунті істнуючої конституції. Як мало відгуку знайшла ця проповідь у народних масах, це видно з того, що в попередній скупщині демократи мали 100 послів, а в новій — лише 51. Але й серед цих новообраних демократів нема вже давньої єдности, бо сам Люба Давидович висловлюється за перегляд конституції, а разом з ним ту думку поділяють ще з 30 його товаришів по партії.

Що не пощастило Пашичеви, те не пощастило й Давидовичеви. Автономісти вперлись і не хотять іти ні на які компроміси. Радич є щирим републиканцем, з Корошеца — републиканець лише наполовину, а Спаго — переконаний монархіст. Ділить цих трьох людий і віра, бо Радич є вільно-думцем, Корошец — фанатичний католик, а Спаго — такий самий фанатичний мусульманин. Але в одним вони згодні між собою: Хорватія, Словенія й Босна мусять кожда дістати повну автономію з власним сеймом та всіма иншими додатками. Доки Білгород їм цього не забезпечить, доти — війна Білгородови!

Люба Давидович також зложив на руки короля доручену йому місію. Тоді король знов цикликав старого Николу Пашича й той знова, але певно з дуже тяжким серцем, розпочав переговори з уперти[illegible] непіддатливими провідниками союзу автономістів. І ту хвилину, коли пишуться ці рядки, виходу з заплутаного становища ще не знайдено. Та дуже можна сумніватись, чи з сього глухого кута взагалі знайдеться вихід, який всіх заінтересованих міг би задовольнити.

У нашим інтересі, як народу, що сам бореться за своє право самоозначення, лежить можливо широке й безкомпромісове вирішенне цього спору між „Майкою Сербією" та „Югославією". Сербський Білгород хоче стати на Балкані новим Петербургом, а зі своєї держави зробити нову Росію, збудовану на праці й кістках поневолених славянських народів. Колиж народи Югославії по-добросусідськи між собою розміркуються, то це зможе послужити добрим прикладом і для инших держав з мішаною славянською людністю.

Разом з тим вислід останніх виборів в Югославії може для нас послужити чудесним зразком національної свідомости та організованости. Особливо в Хорватії вибори пройшли блискучо: ні один голос не пропав і ні один не дістався чужинцям! Вибори пройшли, що називається, як по шнурку! Той нарід, що так уміє слухати своїх провідників і тримати фронт, напевне осягне, чого хоче.

Берлін, 7. травня.

Радянин.

А. Падолист.

НА ЦВИНТАРІ.

Я там, де тисячі могил,
Зруйновані і без хрестів
Від милосердних рук катів
Пожерли стілки рідних сил!

Ходив між ними сумно я
Й здавалося: з усіх боків
До мене стон тяжкий летів
Борців за вільнее життя.

І в цьому я почув докір,
Що ми в єднанні не міцні
Та скоро... скоро на Весні
Сурма заграє всім нам „збір!"

Палкий вогонь запалить кров,
Розбудить камяні серця
І в край, кохання без кінця
Ми понесем борбу й любов.

Любов народу віддамо,
Борбу візьмуть вороги...
Як вільні візьмемо плуги
Й кріваву кіну зоремо!

Перемишль, 1921 р.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

В Ставрополи в Росії знаходиться великий млин, в котрім між робітниками а властями пайує повна згода? Робітникам доставчається пожива та все проче потрібне для них і їх родин. Є там також ремісничка школа злучена з млином, гарна читальня, та все проче що творить правдиву одну громаду. Чи Ви знаєте, що Мюрад турецькі цигаретки виробляється з найкрасшого турецького тютюну, найліпшій і найдорощий тютюн на цигаретки?

НАША СПРАВА.

Наша справа рішена.

Велику Україну тримають в своїх лабетах московські большевики, Буковину й Бесарабію гноблять Румуни, а Галичину подарувала великодушна антанта Полякам. Тільки маленька частина нашого народу, колишня угорська Русь, дісталася під панованне чеське і хісниться деякою, хоч дуже бідною автономією.

І не тільки те. Вороги наші добувають останніх сил, щоби здавити навіть еміграцію нашу, щоб бракло того останнього голосу, який свобідно міг протестувати перед усім світом проти нечуваної і в новійшій історії небувалої кривди, яка сталася одному з найбільших народів в Европі. Поляки постарались о те, щоби Австрія виповіла гостинність галицькому самостійницькому правительству, а найновійші часописи доносять, що чеські і польські соціялісти заблишаються, щоб злiквідувати ті невиріщені рахунки, які осталися в чесько-польськім політичнім буджеті.

Як вийшлиби Українці на такім порозумінню можна собі легко уявити. В Празі зробилиби з ними те, що зроблено в Відни.

Наші найсердечніщі пляново стремлять до цілковитого винищення українського визвольного руху і до здавлення нашої самостійницької думки. В Німеччині до того самого стремлять большевики, які постарали ся о те, що зліквідовано посольство, розвязано Український Червоний Хрест і українську еміграцію, тую, що не хоче танцювати під червону скрипку, поставлено поза скобками права. Вона мусить жити на так званні „пeрзональавсвайзи", котрі їм видає німецька поліція, значиться тая поліція може з ними зробити що їй заводно, бо за ними не стоїть ніяка держава, бо вони „гайматсльоз", себто бездержавні, бо вони люде без вітчини.

Наша справа рішена і то рішена на нашу некористь на цілій лінії, від Сяну по Дон. Вона рішена безпардонно, в суперец всяким принціпам, вона — мов поличник, вимірений у лице правді. Ті самі, що так красноріччво проповідували ідею самовизначення народів, народу нашого не пустили до слова, подиктували йому приказ бути рабами чужих переможців, дурили його, водили за ніс, показували ґрудки на небі, щоб насміятися над ним найгіршим, найезличнійшим гаумом.

Наша справа рішена!

Коли з кінцем XVIII століття розібрали небіжку річ посполиту польську, бо вона безладдем стояла, не була державою, тільки великим, зле господарованим фільварком, то Франція пригорнула до себе еміграцію польську, гостила її, помагала з усіх сил і ціла „поступова Европа" симпатизувала з покривдженою Польщею.

А нині ця покривджена Польща що зробила з нами? І де ж є голоси протесту, де ж ті симпатії „поступової Европи" на вид тої кривди, яка сталася Україні? „Їх нема, я сама" — може сказати Україна.

Наша справа рішена!

Вороги тріюмфують, а наші песимісти можуть спокійно сказати, що правда була по їх боці, бо ми справу програли.

АЛЕ ЦЕ НЕ ПЕРША НАША ПРОГРАНА І НЕ ОСТАННЯ ВИГРАНА ВОРОГІВ НАШИХ. НАША СПРАВА РІШЕНА БЕЗ НАС І ТОМУ ВОНА ВИРІШЕНА ТІЛЬКИ НА НИНІ. А що буде завтра, — то ще велике питання.

Відповідь на це питання дасть не хто другий, лиш сам український народ, бо в його власних руках його доля й недоля.

З нинішної нашої програної ми повинні витягнути науку, що на нікого нам не треба оглядатися, що НАЙСИЛЬНІЙШЕ СТОЇТЬ ТОЙ, ХТО СТОЇТЬ НА СВОЇХ ВЛАСНИХ НОГАХ, що в світі ми не маємо ані одного союзника і тому нам треба того союзника шукати в союзі всіх наших державнотворчих сил. І коли ми цей союз доведемо до діла, то нинішна наша програна переміниться у виграну завтра.

На важкий удар, який нам безпеченно завдали вороги наші при помочи підступної антанти ми мусимо дати відповідь, не песимізмом не опущенням рук, не голосом розпуки і не жебрацьким квилінням, а здвоєною енергією і ще тіснійшим зединенням усіх наших національних сил.

Це одинока відповідь великого, і великою кривдою покривдженого народу.

Крегул.

РАКОВСЬКИЙ БОЇТЬСЯ УТРАТИ УКРАЇНИ.

Берлінська московська газета „Руль" з 26. квітня с. р. подає з Москви:

„Раковський заявив, що Україна дає тільки 23.17% всього числа членів комуністичної партії, але й із отих ніби-Українців БОГАТО НЕ ВОЛОДІЄ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ. Такі відносини є доказом на величезну помилковість советської політики. Міський пролетаріят України, який творить лише кілька відсотків всього населення, не вспів навязати належного звязку з селом. Для боротьби з такою ситуацією необхідно популяризувати українську мову та дати робітникам Українцям більшу можливість приєднатись до пануючої комуністичної партії. В противному випадку може трапитись, що уряд втратить в один прекрасний день всяку владу над українським селянством".

Так говорить вірний прислужник Москви, большевик. Нам же відомо, що той „прекрасний день", якого так боїться Раковський, вже давно настав, та й що іншого стану, „належного звязку пануючої партії з українським селом", взагалі ніколи не було на Україні.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД.

У СПРАВІ ЗБІРОК НА РІДНУ ШКОЛУ.

Дня 25. мая с. р. висилає Обєднанне Українських Організацій всі жертви, які вплинули на писанку Рідній Школі, до Укр. Педагогічного Товариства (Рідна Школа) у Львові.

Взиваємо всі громади, які покінчили збірки, хай пришлють негайно всі зібрані гроші до Обєднання, бо висилка грошей одним чеком на більшу суму коштує богато меньше.

На списку жертводавців не сміє бракувати ніодної свідомої української громади.

Доложіть всіх старань, щоб писанка випала як найкрасше, бо Наша Школа гине в ляцькому ярмі!

Обєднанне Укр. Організацій в Америці.
OBYEDNANYE
136-8 So. 4th Street, Room 608, Philadelphia, Pa.

ДОПИСІ

РАРІТАН, Н. ДЖ.

Оповістка.

Подається до відома українській громаді в Раритан, що наш Комітет розділив зібрані жертви $72.75 як слідує: Віділсано 24 д. на руки д-ра Ст. Стоцького для укр. жовнірів в Чехословаччині, — вдовам і сиротам по убитих укр. жовнірах 22 д. через Земельний Банк у Львові, — до диплматичного представництва переслано 15 д., — на „Рідну Школу" 5 д. через „Свободу", а на політичних вязнів 5 д. — Кошта пересилки грошей і реджістрованне листів винесло $1.75 — усього разом $72.75. У касі не остало зі збірки ані цента.

Іван Бригіда.

—0—

КОГУС, Н. Й.

Народне віче.

Дня 6. мая відбулося в Когус, Н. Й., віче, на якім крім громади Когус були заступлені також громади Вотервліт, Трой і Кеслтон. Цілию віча було: зорентуватися в теперішнім політичнім положенню українського народу, витичити напрям визвольної праці. зміцнити організацію, яка сею працею займається і поширити круг її ділання. „Обєднанне" вислало на віче делегата в особі д-ра Володимира Галана, який виголосив реферат на по[illegible].

По живій дискусії, в якій проявлялася віра в наші сили і в остаточне добутте волі, піддано під голосованне слідуючі резолюції:

А) Політичні:

Висловлюємо своє повне довіре і щиру подяку укр. Гал. Правительству під проводом др. Е. Петрушевича, за його велику працю в будові української держави. Всему українському народови, який в геройській боротьбі кладе в жертву своїх найкрасших синів і не гнеться перед напором Ляхів, пересилаємо свій поклін і заявляємо, що:

1) уважаємо рішенне Ради Амбасадорів з 14. марта, 1923, та польсько-большевицьку угоду в Ризі 18. марта, 1921, необовязуючими для українського народу, і признаємо волю українських народних мас за одиноке обовязуюче право і закон.

2) попремо одноцільним фронтом всі можливі способи за які возьметься український народ в старому краю для боротьби проти наїзника.

3) без огляду на се, як довго боротьба затягнулабся, з натиском підчеркуємо, що ми рішені і на найдовшу боротьбу, та не кинемо нашої допомоги так довго, доки не сповниться воля українського народу і на всій українській території не буде основана Українська Демократична Република.

Б) Організаційні:

1) Заявляючи своє довіре до теперішної Управи Обєднання, завзиваємо її вести дальше і поширити свою діяльність, зміряючи до повного зорганізовання всіх живучих в Америці Українців і Українок до невпинної боротьби та неустаючої помоги в боротьбі українського Народу в старім краю за свободу.

2) Підчеркуючи потребу тіснійшої організації американських Українців під сю пору, взиваємо всі українські громади відкинути на бік особисті чи дрібнопартійні усобиці і доложити всіх сил, щоби Обєднанне Укр. Організацій справді обєднало всіх Українців в Америці, без огляду на пол, вік, релігійні чи партійні ріжниці.

3) Для сегайної матеріяльної піддержки старого краю в його визвольній боротьбі рішаємо: кождий Українець і Українка на знак своєї приналежности до українського Народу повинен заплатити народний податок, а в жертву Боевого Фонду України зложити свій одноденний зарібок.

Всі повисші резолюції ухвалено одноголосно і є надія, що ті які з одушевленнем слухали реферату, брали участь в дискусії і оплескували принятте резолюцій, ділами докажуть, що для них народна справа, політичні і організаційні віча і резолюції, не є забавкою, а поважною річею, що вимагає крім великих слів, також жертв і праці.

ПРОТОКОЛ З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

відбувшогося на днях 14.—16. лютого 1923 р.

Справоздание гол. фінансового секретаря.

(6) (Продовжение).

	Mortuary Fund	Reserve Fund	Disability F'd	Nat'l Fund	Orphans Fund	Expense Fund	Totals
Balance from 1921	$395.092.01	$157.529.06	$12.246.54	$ 209.41	$109.416.76	$31.707.71	$706.203.49
Income from January 1, 1922 to December 31, 1922							
All other assessments or premiums	153.754.58	7.162.15	14.334.30			50.384.76	225.640.79
Initiation fees		62.50				439.50	502.00
Total received from members	$153.754.58	$ 7.229.65	$14.334.30			$50.824.26	$226.142.79
Net amount received from members	$153.754.58	$ 7.229.65	$14.334.30			$50.824.26	$226.142.79
Gross interest on mortgage loans	1.880.00	1.582.50					3.462.50
Gross interest on bonds and dividends on stocks, less $1.372.83 accrued interest on bonds acquired during 1922	12.898.16	3,993.11			3.566.59		20.457.86
Gross interest on deposits in trust companies and banks	2.377.30	933.06	237.83		400.62	222.32	4.171.13
Sale of lodge supplies						3.734.43	3.734.41
Orphans Fund					13.635.86		13.635.86
Gross profit on sale of bonds		110.00			2.475.00		2.585.00
Total income	$170.910.04	$ 13.848.42	$14.572.13		$ 20.078.07	$54.780.99	$274.189.55
Amounts carried forward	$566.002.05	$171.377.38	$26.818.67	$ 209.41	$129.494.83	$86.488.70	$980.391.04

	Mortuary Fund	Reserve Fund	Disability F'd	Nat'l Fund	Orphans Fund	Expense Fund	Totals
Amounts brought forward	$566.002.05	$171.377.38	$26.818.67	$ 209.41	$129.494.83	$86.488.70	$980.391.04
Disbursements from January 1,1922 to December 31, 1922							
Death claims	$ 87.716.60						$ 87.716.60
Permanent disability claims			7.325.00				7.325.00
National Fund				150.00			150.00
Orphans Fund					8.892.72		8.892.72
Total benefits paid	$ 87.716.60		$ 7.325.00	$ 150.00	$ 8.892.72		$104.084.32
Salaries of officers and trustees, No. 4						5.340.00	5.340.00
Salaries of office employes						50.00	50.00
Salaries and fees paid to Sup. Med'l Exam.						150.00	150.00
Traveling and other expenses of officers, trustees and committees						1.181.87	1.181.87
Insurance Department fees						198.00	198.00
Advertising, printing and stationery						1.169.45	1.169.45
Postage, express, telegraph and telephone						923.74	923.74
Lodge supplies						3.011.10	3.011.10
Official publication						33.183.60	33.183.60
Expense of Supreme Lodge meeting						1.324.68	1.324.68
Legal expense in litigating claims						378.00	378.00
Furniture and fixtures						537.75	537.75
Taxes,repairs&other expense on real estate						632.18	632.18
Bonds of supreme officers						260.00	260.00
Total disbursements	$ 87.716.60		$ 7.325.00	$ 150.00	$ 8.892.72	$48.340.37	$152.404.69
Balance before transfers	478.285.45	171.377.38	19.493.67	59.41	120.602.11	38.148.33	827.966.35
Balance	$478.285.45	$171.377.38	$19.493.67	$ 59.41	$120.602.11	$38.148.33	$827.966.35

LEDGER ASSETS

Book value of Real Estate	$ 19.500.00	
Mortgage Loans on Real Estate	194.895.55	
Book value of Bonds	460.084.83	
Deposit in trust companies and banks, on int.	119.485.97	
Printing Plant	34.000.00	
Total Ledger Assets		$827.966.35

NON-LEDGER ASSETS

Interest due and accrued $4.012.24 on Mortg's	4.012.24	
Interest due and accrued $5.309.44 on Bonds	5.309.44	
Interest due in Banks	1.301.18	
Total interests due and accrued		10.622.86
Market Value of Bonks&Stocks over book value		7.075.17
Gross Assets		$845.664.38

DEDUCT ASSETS NOT ADMITTED

Book value of real estate over market value	4.500.00	
Printing Plant	34.000.00	38.500.00
Total Admitted Assets		$807.164.38

LIABILITIES

Death claims due and unpaid, No. 13	6.922.64	
Death claims reported during the year but not yet adjusted, No. 2	1.500.00	
Total death claims		8.422.64
Orphans Fund	120,602.11	120.602.11
Total liabilities		$129.024.75

SCHEDULE OF MEMBERSHIP, AMOUNT OF INSURANCE, MORTUARY RECEIPTS, NUMBER OF DEATHS AND LOSSES AT ATTAINED AGE

Attained Age	Number of Members Dec. 31 1922	Amount of Insurance	Number of Deaths During the year	Death Losses Reported During the year	Attained Age	Number of Members Dec. 31 1922	Amount of Insurance	Number of Deaths During the year	Death Losses Reported During the year
18	72	$ 68.750			46	211	164.000	5	4.500
19	84	80.350	1	1.000	47	172	137.000	7	7.000
20	76	68.250			48	139	113.000	2	1.500
21	72	62.500			49	132	101.000	3	2.250
22	95	83.500			50	106	85.750	3	2.000
23	108	90.000			51	89	74.000	5	4.750
24	199	153.750			52	79	61.750	3	2.500
25	341	263.250			53	82	70.500	5	4.000
26	403	317.000	2	1.000	54	53	42.500	1	1.000
27	500	387.950	3	2.000	55	50	42.600		
28	627	496.350	3	2.000	56	32	25.000		
29	595	482.750	7	5.750	57	22	18.750		
30	645	525.250	2	1.000	58	15	14.250	1	1.000
31	628	514.500	2	2.000	59	14	12.750		
32	639	515.250	4	4.000	60	15	15.000	2	2.000
33	641	533.750	3	2.000	61	6	6.000		
34	714	600.350	3	3.000	62	9	9.000	1	1.000
35	644	527.250	6	5.000	63	15	13.000		
36	584	493.750	5	4.250	64	3	3.000		
37	552	459.500	6	5.750	65	4	4.000		
38	547	461.250	4	2.500	66	1	1.000		
39	485	404.250	1	500	67	2	2.000		
40	432	361.250	4	3.500	68	2	2.000		
41	431	362.250			69				
42	308	249.250	5	4.250	70				
43	284	227.100	3	3.000	71				
44	236	190.250	1	1.000	72	1	1.000		
45	231	188.250	1	1.000	Total	12.427	$10,186.700	104	$88.000

EXHIBIT OF DEATH CLAIMS

	TOTAL CLAIMS No.	Amount
Claims unpaid Dec. 31, 1921	16	$10.489.31
Claims reported during the year	104	88.000.00
Totals	120	98.489.31
Claims paid during the year	106	87.716.60
Balance	14	10.772.71
Saved by compromising or scaling down claims during the year		1.350.07
Claims rejected during the year	1	1.000.00
Claims unpaid Dec. 31, 1922	13	8.422.64

EXHIBIT OF PERMANENT DISABILITY CLAIMS

	No.	Amount
	TOTAL CLAIMS	
Claims reported during the year	121	7.325.00
Totals	121	7.325.00
Claims paid during the year	121	7.325.00

SHOWING ALL MORTGAGES OWNED ON DECEMBER 31, 1922, AND ALL MORTGAGE LOANS MADE, INCREASED, DISCHARGED, REDUCED OR DISPOSED OF DURING 1922

No.	DATE: Year Given	Year Due	RECORD OF MORTGAGE: State	County	Book	Page	PRINCIPAL: Amount Unpaid Dec. 31, 1921	Am't Loaned during 1922	Am't paid on Account or in full during 1922	Amount Unpaid Dec. 31, 1922	INTEREST: Date Due	Rate of	Gross Am't received during 1922	Value of Lands Mortgaged	Value of Buildings	Amount of Insurance Held by the Ass'n on the Buildings
1	1913	1914	Pa.	Lackawanna	918	602	$ 3.000	$	3.000			6	180.00			
2	1913	1918	N. J.	Bergen	168	59	7.500			7.500.00	12. 1.22	6	450.00	3.000	8.000	7.500
3	1913	1914	N. J.	Hudson	799	78	3.000			3.000.00	7.19.22	6	180.00	1.000	2.500	4.000
4	1913	1915	N. J.	Union	346	564	720			720.00	11.28.22	5	37.00	500	3.000	3.000
5	1916	1917	N. J.	Hudson	868	348c	2.400			2.400.00	8.15.22	6	144.00	1.200	3.500	3.000
6	1916	1917	N. J.	Union	498	52c	7.850			7.850.00	5.19.22	5	392.50	3.700	8.300	9.000
7	1917	1918	N. J.	Hudson	959	628	7.500			7.500.00	7.13.22	5	375.00	4.000	12.000	11.000
8	1919	1920	N. J.	Hudson	1004	645	2.800			2.800.00	7.30.22	5	140.00	2.000	4.500	3.100
9	1920	1921	N. J.	Hudson	1031	348	4.000			4.000.00	8.15.22	6	240.00	1.200	5.800	5.000
10	1921	1922	N. J.	Middlesex	374	176c	3.000			3.000.00	8. 5.22	6	180.00	900	[illegible]	3.500
11	1921	1922	N. J.	Bergen	493	579	4.000			4.000.00	2.19.22	6	120.00	500	7.300	5.500
12	1921	1922	N. J.	Bergen	493	581c	4.000			4.000.00	8.19.22	6	240.00	500	7.300	4.000
13	1921	1922	N. J.	Union	529	570	1.500			1.500.00	9.15.22	6	90.00	450	2.150	4.000
14	1921	1922	N. J.	Union	538	144c	5.000	125.55		5.125.55		6		2.000	12.000	5.000
15	1921	1922	N. J.	Hudson	1066	610	5.500			5.500.00	10. 8.22	6	330.00	1.500	9.500	10.000
16	1922	1925	N. J.	Essex	L45	251c		7.000.00		7.000.00	8. 6.22	6	210.00	5.000	10.000	8.000
17	1922	1925	N. J.	Hudson	1104	334c		6.000.00	6.000			6	79.00			
18	1922	1925	N. J.	Hudson	1110	429		2.500.00	500	2.000.00	12.30.22	6	75.00	1.800	4.000	4.500
19	1922	1925	N. J.	Hudson	1115	602c		4.000.00		4.000.00	3. 1.23	6		2.000	5.000	6.000
20	1922	1925	N. J.	Hudson	1114	574		110.000.00		110.000.00	2.30.23	6		20.000	220.000	135.000
21	1922	1925	N. J.	Hudson	1129	182		4.000.00		4.000.00	3.20.23	6		2.950	5.900	5.000
22	1922	1923	N. J.	Hudson	1113	217c		5.000.00		5.000.00	5. 3.23	6		2.100	6.150	8.000
23	1922	1925	N. J.	Hudson	1129	613		4.000.00		4.000.00	6.14.23	6		1.200	6.800	6.000
				Totals			$61.770	$142.625.55	$9.500	$194.895.55			$3.462.50			

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО ДО УКРАЇНСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

ЗАЯВА

Остим подаю до загального відома кому на тім залежить, що з днем 1-го мая с. р. перестав я працювати в Американсько-Українськім Бюрі в Ню Йорку, а обняв я заряд Інформаційного Бюра під адресою котра звучить:

FOREIGN INFORMATION BUREAU,
144 East 7th Street (напротив парку)
New York City, N. Y.

З поважанием
МИХАЙЛО БЕЛЯ.
17-19

З ГАЛИЦЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО „СОКОЛА"

XXIII Загальні Збори Сокола-Батька відбулися дня 21. квітня 1923 р. від 7—9 год. веч. Присутних було приблизно 80 членів. Осередком нарад були звіти старшин і секцій. Збори отворив короткою промовою голова Товариства дир. Заячківський та згадав зараз імена членів Тов-а, що померли в році 1922. Дальше підніс перешкоди, що спиняють буйнійший розвій С.-Батька і доведення числа його гнізд до перед-военного стану. По полагодженню формальностий забрав слово проф. Гайдучок та в палких словах дорікав громадянству, що замало цікавиться руханкою й сокільством а деякі члени не сповняють вложених на них обовязків, через що терпить народня справа. За справника подає числа, що ілюструють діяльність старшини: відбуто 37 засідань (в р. 1922) і полагоджено 486 справ. Нових членів принято 276. Здавали звіти ось які секції: господар домівки п. Галібей, організаційна — п. Ігнат І., руханкова — п. Гайдучок, господар майдану „С. Б." — п. Зимак, торговельна — п. Віцковський, одностроева — п. Л. Лепкий, рахунково-касовий звіт — п. М. Левицький, провірна комісія — п. Павлик. Зі звітів комісій показалося, що праця їхня була дуже інтензивна та по части обнимала весь край. Уступаючій старшині ухвалили Заг. Збори одноголосно абсолюторію. По виборі доповняючих членів старшини і їх заступників вивязалася дискусія. П. Ігнат пригадує, що на сей рік припадає 30-літний ювілей „Сокола" і його треба відсвяткувати здвигом краєвим або що найменше імпозантним фестином на майдані С. Б-а та урочистою Академією. Кождий член повинен при цій нагоді стягнути що найменше 10 нових членів. Забирали ще голос деякі члени Т-а, а загалом дискусія була досить млява не виснено справи майдану С.-Батька, не було слідно запалу, суха діловність домінувала над настроями.

———o———

ЖИДІВСЬКІ ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ В СОЙМІ

„Хвиля" доносить про низку інтерпеляцій, внесених в соймі жидівськими послами в справах протижидівських шикан. І так одна інтерпеляція говорить про заборону дрогобицьким старостою друкувати й розліпляти афіші на жидівській мові та промовляти по жидівські на прилюдних зборах, а також про заведення тим самим староством превенційної цензури. Дрогобицький староста покликується на колишній осуд старого австрійського трибуналу про не признання державою (австро-угорськ. монархією) жидівської мови. Жидівські посли вказують на протиречність таких мотивів зі змістом польської конституції про рівність громадських прав та покликується на останню державну конскрипцію, яка признавала жидівську мову. Інтерпеляція звертається до міністра внутрішних справ з закликом скасувати незаконні розпорядження дрогобицького старости та опімнути його до береження конституції.

„ТРЕТІЙ МАЙ" У ЛЬВОВІ

Польське народове свято третого мая, обходжене ще донедавна з такою помпою, проминуло у Львові ледви помітно. Поза парадою військовости, шкіл та інституцій, навіть польське населення Львова віднеслось до свята байдуже. Поза урядовими будинками майже не було хоругов ні віконних наліпок. Мимоволі пригадується опис святковання 1. мая в Москві, де поза офіціяльними комісарами львина часть населення відтягнулася від офіціяльних нарад.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Вісім тисяч тон поживи вислали російські робітники своїм товаришам робітникам в районі Рур, вчинок який богато поміг улекшити положення замешкуючим в Рур? Чи Ви знаєте, що курці, хотячі мати вдоволення з курення доброго турецького тютюну звичайно вибирають Мюред зміж всіх цигареток?

Василь Пачовський.

ПРИСЯГА БОРЦІВ УКРАЇНИ.

I.

Гимн безсмертної батави.

Ми лицарі без жаху і без смерти,
На злочин Польщі встанем без ваги,
І мусим кровю волю переперти,
Роздерти засуд смерти ваш, боги!
  Роздерли Україну ви на чверти,
  Народ безсмертний вперли в ланцюги;
  Ми лицарі без жаху і без смерти,
  Злочинців світа вибєм до ноги!

Нас не злякають танки ні канони,
Ми ставим правду, Бога, новий світ.
Вас прокляли упавші міліони,
На месть нас гонить кров їх з роду в рід:
  Що ви здоптали Божії закони,
  Що ви зломали вічний заповіт —
  Нас не злякають танки ні канони,
  Ми ставим правду, Бога, новий світ!

За нами встане лавою страшною
Мільйон міліонів мускулястих рук,
А ляжемо від зради і розбою —
Як гордих предків нас прославить внук.
  Народ безсмертний переможе в бою
  І встане местник із кровавих мук —
  За нами встане лавою страшною
  Мільйон міліонів мускулястих рук!

Здвигнем з заліза, з крови і з завзяття
Державу від Дунайця по Кавказ.
Ми лицарі, що скинемо прокляття —
За смерть ми смертю покараєм вас!
  За честь на смерть ми підем без каяття —
  Безсмертя з душ не вирвете від нас;
  Здвигнем з заліза, з крови і з завзяття
  Державу від Дунайця по Кавказ!

II.

Німий похід.

(Маршом Перебийноса.)*)

Всі йшли як хмара, що в тишу кине
Грім, щоби небо роздерти;
Гнів України як буря зрине
На вал батави без смерти.
  Гнів України як буря зрине
  На вал батави без смерти!
Лава в лаву, лава на лаву,
А всі готові до бою:
На кров за волю, на смерть за славу,
За Рідний Край до пробою.
  На кров за волю, на смерть за славу,
  За Рідний Край до пробою!
Жінки в завзяттю, за ними діти
Йдуть як борці на присягу,
Мусять геройство в діти впоїти,
На месть сталити відвагу.
  Мусять геройство в діти впоїти,
  На месть сталити відвагу!
Йдуть сурми-труби на чолі шику.
Чомуж музика не грає?
Вінок терновий стиснув музику —
Болести звуків не-має.
  Вінок терновий стиснув музику —
  Болести звуків, немає!

Нам не у бою прапор роздерто,
А в трибуналі насилля —
Знов Україну в тюрму заперто,
Орлови шарпано крилля.
  Народ безсмертний в тюрму заперто,
  Орлови шарпано крилля!
Орел кровавий не проквиляє,
Вирве на пазурах волю;
На гробах предків народ рішає
Видерти сам собі долю.
  На гробах предків народ рішає
  Видерти сам собі долю!
Всі стали в лаву там на цвинтарі,
На гробі тих, що упали —
Слова протесту греміли в хмарі,
Живі і мертві дрожали.
  Діла протесту греміли в хмарі —
  Живі і мертві дрожали!

*) Ой, не дивуйтесь, добрії люди...

III.

Довічна клятьба війска.

Все, що не впало, війско присягало,
Два пальці простягнувши в небеса —
За словом слово мов грім кидало,
Клялась на чин України краса.

Їх слухала земля їх рідна в крові:
Поля і ріки, гори і ліси —
Осончив Дажбог луги калинові
З вінцем богів безсмертної краси...

Їх слухали незримі в срібній зброї
Князі великі наші й королі —
Підняв з тризубом стяг з руки святої
Володимир Великий на чолі...

Їх слухали гетьмани в кармазинах,
Що головами всі лягли від ран —
І вився стяг з Архангелом в чунрипах
І булаву у гору зняв Богдан...

Їх слухали пророки, що родились
З землі Марка Проклятого весь час —
І голови їх віщі поклонились
І плакав сміхом радости Тарас...
Їх слухалиборці з квадрату смерти,
Що за державу полягли від ран —
І несли стяг на четверо роздертий
Напередовці Черник-Болбанан...

Їх слухали замучені в кайданах
Кервави жертви женщин і дідів —
І несли діти спалені у ранах,
З очий слівих заплакали без сліз...

А всі живі клялись на честь і славу
Боротись на життє і смерть ураз —
Кість і кровю ставити державу
Соборну від Дунайця по Кавказ...

Аж Перун верже громом в небозводи:
„Допоможи нам в щастю поколінь,
Великий наш Український Народе,
І Ти, Всесильний Боже наш, амінь!"

IV.

Ясноява сторожа Сяну.

То була свята тиша. Пройшов Ґураган.
  Отворилося небо в їх душі...
І розблиснула ясність: Великий Роман
  Їм явився на очі і уші.

Знявся клубом вогонь від його чересел,
  А лице сонцецвітом ясніло...
Се отець королів, що злітав як орел
  На поганців прегордо і сміло.

Сам хоробрий як тур, а кидався як лев,
  Аж поставив з руїни державу —
Задусив княжу прю, а в бояр вовчий рев,
  А народ-пер до чину як лаву...

Його дух підняв меч і зове всіх на чин.
  Його дух зробить люд великаном —
Лях зпід його меча не уйде ні один...
  Він як сторож стоїть все над Сяном!

Ось як райдуга блис їм над хмарою дум —
  І як мідь ув огні сяли душі...
Блис — і щез їм з очий. І пійшов віщий шум
  І влетіли слова у їх уші:

„Будь як тур і як лев, як орел і як рись:
  Щоб найменшим найбільше здобути,
І найнищий на ціль до найвищого рвись,
  А фанатики всі мусять бути!"

Як дзвенить свята тиша! Великий Роман
  Отворив на чуд очі і вуха:
Чути крила. Йде шум. Вдарить грім. Ґураган
  Новий космос*) уродиться з духа!

*) Світ.

V.

Вічна память.

(Музика маршу Бетовена гармонізації на хор бл. п. Остапа Ніжанковського).

І заспівали тим, що упали
„Вічная память" в славу і честь.
А так співали, що серце рвали —
Грали до чину ножі на месть.

А зпід могили гув марш Бетовена:

  Україно, спомяни у державі
  Борця Твоего спомяни,
  Спомяни, спомяни в своїй славі
  За кров моїх ран, за біль моїх туг,
  Як рвався мій дух до бою з кайдан...
  Ти жизнь безконечная,
  А нація Ти безсмертная!

Старим запекам душа ридала,
Молодшим сльози ревні течуть —
Сльоза упала з віч генерала,
Що був як кремінь, тяжка як ртуть...

А зпід могили гув марш Бетовена:

  Україно, спомяни у державі
  Борця Твоего спомяни,
  Спомяни, спомяни в своїй славі
  За кров моїх ран, за біль моїх туг,
  Як рвався мій дух до бою з кайдан...
  Ти жизнь безконечная,
  А нація Ти безсмертная!

Від костий мертвих слався шум туги
На рідну землю у вітчині:
В села і гори, ліси і луги —
Вже не побачуть їх у борні!

А зпід могили гув марш Бетовена:

  Україно, спомяни у державі
  Борця Твоего спомяни,
  Спомяни, спомяни в своїй славі
  За кров моїх ран, за біль моїх туг,
  Як рвався мій дух до бою з кайдан...
  Ти жизнь безконечная,
  А нація Ти безсмертная!

Гнулися сосни, гнулися луги,
Гнувся верхами дубовий ліс —
Та з превеликої дуже туги,
Що біль упавших з чужини ніс.

А зпід могили гув марш Бетовена:

  Україно, спомяни у державі
  Борця Твоего спомяни,
  Спомяни, спомяни в своїй славі
  За кров моїх ран, за біль моїх туг,
  Як рвався мій дух до бою з кайдан...
  Ти жизнь безконечная,
  А нація Ти безсмертная!

Чомуж не можуть встати до бою
Їх мертві кости, застигла кров?
Кістьми і кровю йти до пробою,
Коли їх кличе месть і любов?!

А зпід могили гув марш Бетовена:

  Україно, спомяни у державі
  Борця Твоего спомяни,
  Спомяни, спомяни в своїй славі
  За кров моїх ран, за біль моїх туг,
  Як рвався мій дух до бою з кайдан...
  Ти жизнь безконечная,
  А нація Ти безсмертная!

Нагло ударив плач божевілля —
Мов навіджений крикнув стрілець,
Звився на землю, рвав зойком зілля...
Без крил ранений впав скригулець.

А зпід могили гув марш Бетовена:

  Со святими упокой, Христе, душу
  Раба Твоего упокой,
  Упокой, упокой, Христе душу
  Раба твоего, раба Твоего
  Но жизнь безконечная...
  Ідіже ність воздиханія...

Всі обступили його крізь болю —
Голосом рвався, трясся і зблід:
„Ви йдете, браття,... у бій заводю...
А я не можу... я інвалід!..."

А зпід могили гув марш Бетовена:

  Но жизнь безконечная!

(Укр. Скиталець). У Великдень, 1923.